Załącznik
do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Goleniowskiego
z dnia ..... 2026 r.

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz. Jeśli nie wie – wytłumacz. Jeśli nie może – pomóż" Janusz Korczak

Strategia Rozwoju Pieczy Zastępczej to odpowiedź świata dorosłych na potrzeby najmłodszych.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ na lata 2027 – 2029

Andżelika Retmańczyk – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie

Goleniów, 2026 rok

Spis treści

1. Wstęp....3
2. Ustrój systemu pieczy zastępczej i zadania własne powiatu....4
3. Założenia Programu....6
4. Podstawa prawna Programu....8
System pieczy zastępczej – struktura, sekwencja wsparcia i formy opieki....9
5. Diagnoza społeczna....11
5.1. Charakterystyka i analiza rodzin – świadczeniobiorców pomocy społecznej w gminach Powiatu Goleniowskiego....11
5.2. Zagrożenie bezpieczeństwa dziecka i przemoc domowa – dane KPP w Goleniowie....26
5.3. Podsumowanie i wnioski z diagnozy społecznej w gminach Powiatu Goleniowskiego (lata 2023–2026)....29
6. Piecza zastępcza – analiza statystyczna i funkcjonowanie systemu w Powiecie Goleniowskim w latach 2023–2026....31
6.1. Rodzinna piecza zastępcza – ustrój, kadra i formy specjalistycznego wsparcia....31
6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza – ustrój, placówki i analiza statystyczna (COPOW)....37
6.3. Analiza i wnioski diagnostyczne z funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie Goleniowskim....41
7. Cele, kierunki działań i zadania w ramach Programu na lata 2027–2029....43
7.1. Analiza strategiczna SWOT....43
7.2. Cele Programu na lata 2027–2029....45
7.3. Realizatorzy i partnerzy Programu....46
7.4. Harmonogram zadań i wskaźników Programu na lata 2027–2029 (Tabela 1A, 1B, 2A, 2B)....47
8. Coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2027–2029....51
9. Beneficjenci Programu....52
10. Finansowanie Programu....53
11. Monitoring i ewaluacja Programu....54

1. Wstęp

Zapewnienie dzieciom możliwości dorastania w bezpiecznym, stabilnym i wspierającym środowisku stanowi jedno z fundamentalnych zadań polityki społecznej realizowanej na szczeblu powiatowym. Szczególnego znaczenia nabierają działania podejmowane wobec małoletnich, którzy z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w rodzinach biologicznych. W sytuacjach kryzysu rodziny naturalnej obowiązkiem samorządu jest zagwarantowanie dziecku kompensacyjnej opieki, poczucia bezpieczeństwa, wsparcia emocjonalnego oraz warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi psychofizycznemu. Kluczową rolę w tym obszarze odgrywa sprawnie funkcjonujący lokalny system pieczy zastępczej, dostosowany do dynamicznie zmieniających się potrzeb podopiecznych oraz wyzwań współczesnego świata.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Goleniowskim na lata 2027–2029 stanowi dokument strategiczno-planistyczny wyznaczający priorytety i koordynujący działania na rzecz doskonalenia lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny. Jego opracowanie wynika z ustawowego obowiązku nałożonego na samorząd powiatowy w art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z potrzeby zachowania ciągłości działań realizowanych w ramach poprzednich edycji Programu.

Nowa perspektywa programowa na lata 2027–2029 powstaje w obliczu bezprecedensowych przeobrażeń psychospołecznych, z którymi mierzą się dzieci, młodzież i ich opiekunowie. Obok tradycyjnych przyczyn niewydolności opiekuńczo-wychowawczej (takich jak ubóstwo, uzależnienia czy bezrobocie), pierwszoplanowego znaczenia nabrały nowe, ostre zjawiska kryzysowe, a mianowicie:

- **głęboki kryzys kondycji psychicznej dzieci i młodzieży** – drastyczny wzrost zaburzeń depresyjnych, lękowych, stanów załamania nerwowego, samookaleczeń oraz zachowań i prób suicydalnych;
- **zagrożenia w przestrzeni cyfrowej** – destrukcyjne trendy w mediach społecznościowych, uzależnienia cyfrowe, agresja elektroniczna (hejt, cyberbullying), kontakt z patotreściami oraz podejmowanie przez młodzież niebezpiecznych wyzwań internetowych (tzw. challenge), niosących bezpośrednie ryzyko utraty zdrowia i życia;
- **agresja rówieśnicza i incydenty szkolne** – nasilające się akty przemocy fizycznej i psychicznej w środowisku rówieśniczym i placówkach oświatowych, prowadzące do wtórnej wiktymizacji i pogłębiania traumy u wychowanków pieczy zastępczej;
- **pogłębiająca się dysfunkcja opiekuńczo-wychowawcza rodzin naturalnych** – skrajna bezradność rodziców w wyznaczaniu granic, budowaniu więzi i egzekwowaniu norm, potęgowana przez uzależnienia behawioralne i tempo zmian cywilizacyjnych.

Równolegle do narastających problemów opiekuńczo-wychowawczych i kryzysów emocjonalnych dzieci, Powiat Goleniowski – podobnie jak cały kraj – mierzy się z **dotkliwym deficytem kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej**, w szczególności form zawodowych: pogotowi rodzinnych oraz rodzin specjalistycznych. Lęk przed trudnościami wychowawczymi, wysokie wymagania emocjonalne oraz rosnąca trauma podopiecznych sprawiają, że pozyskiwanie nowych opiekunów staje się zadaniem bardzo trudnym i wymagającym, ale priorytetowym, niosącym ze sobą konieczność nie tylko szerokiej promocji społecznej, ale przede wszystkim zapewnienia rodzinom gwarancji stałego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i opieki wytchnieniowej.

Odpowiedzią na te wyzwania musi być system pieczy zastępczej oparty na zintegrowanej współpracy instytucji, deinstytucjonalizacji oraz dostępności natychmiastowej, specjalistycznej pomocy. Dlatego nadrzędnym założeniem Programu pozostaje podmiotowość i dobro dziecka, poszanowanie jego praw oraz bezwzględne zapewnienie mu bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego – m.in. poprzez rygorystyczne wdrażanie Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.

2. Ustrój systemu pieczy zastępczej i zadania własne powiatu

System pieczy zastępczej to zespół zintegrowanych instytucji, osób oraz instrumentów prawno-finansowych i pomocowych, mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania tej opieki przez rodziców biologicznych. Funkcjonowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa precyzyjnie podzieliła kompetencje pomiędzy szczeblem gminnym i powiatowym:

- **w ramach poziomu gminnego:** do zadań własnych gmin należy profilaktyka i praca z rodziną biologiczną (realizowana przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych oraz placówki wsparcia dziennego), mająca na celu przeciwdziałanie kryzysom i pomoc w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich;
- **w ramach poziomu powiatowego:** do zadań własnych powiatu należy organizowanie, koordynowanie i prowadzenie pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej) oraz wspieranie procesu usamodzielniania pełnoletnich wychowanków.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej stanowi ostateczność, następującą po wyczerpaniu wszystkich dostępnych form wsparcia w środowisku naturalnym. Następuje na mocy orzeczenia sądu opiekuńczego lub w trybie natychmiastowej interwencji. Praca z dzieckiem i rodziną naturalną prowadzona jest w celu umożliwienia bezpiecznego powrotu dziecka do domu. W sytuacji trwałego braku możliwości powrotu, po uregulowaniu sytuacji prawnej, dziecko zgłaszane jest do ośrodka adopcyjnego.

Zadania własne Powiatu Goleniowskiego w obszarze pieczy zastępczej:

Zgodnie z art. 180 ustawy do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej, zawierających plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
2. Zapewnienie dzieciom pieczy w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą poprzez pomoc finansową, rzeczową oraz wspieranie procesu integracji społeczno-zawodowej;
4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
6. Organizowanie naboru, kwalifikacji oraz szkoleń dla kandydatów i funkcjonujących opiekunów zastępczych;
7. Organizowanie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego) oraz grup wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej;
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu dziecku niezbędnych specjalistycznych badań lekarskich i psychofizycznych;
10. Bieżące prowadzenie i aktualizacja danych w centralnym rejestrze teleinformatycznym prowadzonym przez ministra właściwego do spraw rodziny (art. 38d ust. 1 ustawy);
11. Kompletowanie – we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej i centrami usług społecznych – dokumentacji dzieci kierowanych do pieczy;
12. Finansowanie:
    - świadczeń na utrzymanie dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej na terenie powiatu oraz poza jego granicami;
    - wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka;
    - pomocy pieniężnej dla usamodzielnianych wychowanków (na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie);
    - szkoleń podnoszących kwalifikacje opiekunów zastępczych i kadry systemu;
    - sporządzanie i przekazywanie Wojewodzie Zachodniopomorskiemu okresowych sprawozdań rzeczowo-finansowych w terminach do 31 stycznia oraz do 31 lipca danego roku;
    - przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o zaległościach z tytułu nieponoszenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy przez rodziców biologicznych (na podstawie art. 193 ustawy).

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania te Starosta Goleniowski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, wyznaczonego zarządzeniem na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej, w strukturach którego bezpośrednie wsparcie rodzinom i dzieciom zapewnia Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

3. Założenia Programu

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Zgodnie z dyspozycją ustawową Program określa w szczególności:

- plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej;
- plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy – uwzględniający potrzeby dzieci z terenu powiatu, kierunki rozwoju form rodzinnych oraz proces deinstytucjonalizacji.

Rada Powiatu Goleniowskiego przyjęła dotychczas pięć kolejnych edycji programu:

- **I program (lata 2012–2014)** – opracowany w 2012 roku, wdrażający pierwsze standardy nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- **II program (lata 2015–2017)** – przyjęty Uchwałą Nr III/20/15 Rady Powiatu Goleniowskiego z dnia 19 lutego 2015 r.;
- **III program (lata 2018–2020)** – przyjęty Uchwałą Nr XXV/251/18 Rady Powiatu Goleniowskiego z dnia 15 lutego 2018 r.;
- **IV program (lata 2021–2023)** – przyjęty Uchwałą Nr XXI/143/20 Rady Powiatu Goleniowskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.;
- **V program (lata 2024–2026)** – przyjęty Uchwałą Nr XLVII/309/23 Rady Powiatu Goleniowskiego z dnia 30 listopada 2023 r.

Corocznie Radzie Powiatu Goleniowskiego przedkładane były szczegółowe sprawozdania merytoryczne i finansowe z realizacji poszczególnych edycji Programu. Cele i zadania wyznaczone w dotychczasowych programach były każdorazowo realizowane zgodnie z możliwościami organizacyjnymi i budżetowymi Powiatu Goleniowskiego.

Niniejszy Program stanowi **VI edycję programu** i obejmuje lata **2027–2029**. Został opracowany na podstawie pogłębionej diagnozy lokalnego środowiska społecznego Powiatu Goleniowskiego. Stanowi kontynuację dotychczasowych sprawdzonych działań, a jednocześnie wyznacza nowe kierunki interwencji, będące bezpośrednią odpowiedzią na aktualne wyzwania cywilizacyjne i kryzysy psychospołeczne.

Program wpisuje się w założenia kluczowych dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, w szczególności:

- *Strategię Rozwoju Usług Społecznych do roku 2030 – bezpieczna przyszłość* (przyjętej uchwałą Rady Ministrów nr 135 z dnia 15 czerwca 2022 r.) w zakresie dążenia do deinstytucjonalizacji usług;
- Regionalny Program Polityki Społecznej Województwa Zachodniopomorskiego w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Goleniowskiego*.

Główne filary założeń Programu na lata 2027–2029:

1. **Priorytet rodzinnych form pieczy i proces deinstytucjonalizacji:** Konsekwentne dążenie do zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej wychowania w środowisku rodzinnym, ograniczanie umieszczania dzieci w instytucjach (zwłaszcza poniżej 10. roku życia) oraz dążenie do utrzymania wskaźnika deinstytucjonalizacji na poziomie co najmniej 85%.
2. **Profesjonalizacja i rozwój zawodowej pieczy specjalistycznej:** Tworzenie warunków organizacyjnych, finansowych i osłonowych sprzyjających powstawaniu nowych rodzin zastępczych zawodowych (w tym specjalistycznych dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz problemami zachowania) oraz pogotowi rodzinnych.

3. **Ochrona zdrowia psychicznego i szybka interwencja kryzysowa:** Zapewnienie wychowankom pieczy bezpośredniego dostępu do diagnostyki psychiatrycznej, psychoterapii i wsparcia interwencyjnego w sytuacjach załamań nerwowych, epizodów depresyjnych oraz zachowań autodestrukcyjnych i suicydalnych, a także wdrożenie procedury natychmiastowej superwizji kryzysowej i wsparcia posttraumatycznego dla opiekunów zastępczych po wystąpieniu zdarzeń zagrażających życiu i zdrowiu dziecka.
4. **Bezpieczeństwo cyfrowe i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej:** Podnoszenie kompetencji opiekunów zastępczych i wychowawców w zakresie higieny cyfrowej, rozpoznawania skutków kontaktu z patotreściami i udziału w niebezpiecznych wyzwaniach internetowych (tzw. challenge), a także ścisła współpraca ze szkołami i Policją w przeciwdziałaniu agresji rówieśniczej.
5. **Wdrożenie i monitoring Standardów Ochrony Małoletnich:** Zapewnienie jednolitych procedur bezpiecznych relacji oraz skutecznej ochrony dzieci przed jakąkolwiek formą krzywdzenia we wszystkich podmiotach i formach pieczy zastępczej na terenie powiatu.
6. **Wsparcie i profilaktyka wypalenia opiekunów zastępczych:** Rozwój usług opieki wytchnieniowej, wsparcie rodzin pomocowych, stały dostęp do superwizji, specjalistycznego poradnictwa oraz integracyjnych grup wsparcia.
7. **Synergia międzyinstytucjonalna i koordynacja wewnętrzna:** Zintegrowana praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodziny w gminach (CUS/OPS) na rzecz podmiotowej pracy z rodziną biologiczną i powrotu dziecka do domu rodzinnego, wzmocniona regularnymi, wielospecjalistycznymi naradami roboczymi na terenie PCPR z udziałem jego kadry i zaproszonych specjalistów w celu bieżącej analizy trudnych przypadków.
8. **Efektywne usamodzielnienie:** Wyrównywanie szans edukacyjnych i zawodowych pełnoletnich wychowanków oraz dążenie do poszerzenia oferty mieszkań treningowych i wspomaganych.

Wdrożenie niniejszego Programu stanowi również formalną i merytoryczną podstawę do aplikowania przez Powiat Goleniowski oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie o środki zewnętrzne, w tym z funduszy Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny Plus w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego) oraz programów celowych administracji rządowej.

4. Podstawa prawna Programu

Realizacja zadań w obszarze opieki nad dzieckiem, wspierania rodziny oraz funkcjonowania pieczy zastępczej regulowana jest przepisami prawa międzynarodowego, krajowego oraz aktów wykonawczych, w tym:

1. **Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.);
2. **Konwencją o Prawach Dziecka** przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
3. **ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (Dz. U. z 2026 r. poz. 980);

4. **ustawą z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy** (Dz. U. z 2026 r. poz. 236.) wraz z **ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw** (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606 – wdrażającą Standardy Ochrony Małoletnich);
5. **ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2026 r. poz. 639 ze zm.);
6. **ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej** (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 ze zm.);
7. **ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym** (Dz. U. z 2025 r. poz. 1684 ze zm.);
8. **ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich** (Dz. U. z 2026 r. poz. 163);
9. **ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego** (Dz. U. z 2024 r. poz. 917 ze zm.);
10. **rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej** (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720);
11. **rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego** (Dz. U. z 2025 r. poz. 394).

System pieczy zastępczej

Piecza zastępcza nad dzieckiem jest sprawowana w sytuacji, gdy rodzice biologiczni trwale lub czasowo nie są w stanie zapewnić mu należytej opieki, wychowania oraz bezpieczeństwa. Podstawowym aktem prawnym kompleksowo regulującym tę sferę zadań publicznych w Polsce jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Struktura wsparcia opiera się na trzech komplementarnych i sekwencyjnie realizowanych zasadach:

ETAP 1	ETAP 2	ETAP 3
Wsparcie środowiskowe w rodzinie naturalnej	**Tymczasowe zabezpieczenie w pieczy zastępczej**	**Stabilizacja prawna i procedura adopcyjna**
• Uruchamiane w pierwszej kolejności, gdy rodzina przeżywa kryzys. • Formy: asystentura rodziny, praca socjalna, placówki wsparcia dziennego. • Cel: pomoc rodzicom w kryzysie i bezpieczne pozostanie dziecka w domu rodzinnym.	• Ostateczność – gdy formy środowiskowe zawiodły, a dobro dziecka jest bezpośrednio zagrożone. • Pobyt poza domem rodzinnym ma z założenia charakter czasowy i kompensacyjny. • Równolegle trwa praca z rodziną biologiczną na rzecz bezpiecznego powrotu dziecka.	• Gdy powrót pod opiekę rodziny biologicznej okazuje się trwale niemożliwy. • Następuje po orzeczeniu przez sąd pozbawienia władzy rodzicielskiej. • Priorytet: zgłoszenie do ośrodka adopcyjnego w celu zapewnienia trwałej rodziny przysposabiającej.
PRIORYTET I PROFILAKTYKA	**ŚRODEK PRZEJŚCIOWY**	**TRWAŁE ROZWIĄZANIE**

Dopiero w sytuacji braku możliwości realizacji powyższych ścieżek dziecku zapewnia się długoterminową opiekę kompensacyjną w ramach systemu pieczy zastępczej, gwarantując mu stabilne warunki do dorastania i wejścia w dorosłość.

Cele i wyzwania pieczy zastępczej

Nadrzędną misją pieczy zastępczej jest przygotowanie wychowanka do samodzielnego, odpowiedzialnego życia, wyposażenie go w kompetencje społeczne, łagodzenie traumy związanej z rozłąką i stratą oraz pełne zaspokojenie jego potrzeb bytowych, zdrowotnych i edukacyjnych.

W realiach lat 2027–2029 realizacja tych zadań wymaga rozszerzenia tradycyjnych metod opiekuńczych o **nowoczesne standardy ochrony i wsparcia specjalistycznego**, a mianowicie:

- **profilaktykę zdrowia psychicznego:** wczesną identyfikację stanów depresyjno-lękowych, interwencję w kryzysach suicydalnych, zapobieganie samookaleczeniom oraz zapewnienie szybkiego dostępu do psychoterapii i psychiatrii dziecięcej;
- **bezpieczeństwo w środowisku rówieśniczym i szkolnym:** przeciwdziałanie eskalacji agresji, przemocy rówieśniczej i wykluczeniu grupowemu oraz realizację *Standardów Ochrony Małoletnich* przed wszelkimi formami krzywdzenia;
- **ochronę przed zagrożeniami cyfrowymi:** reagowanie na cyberprzemoc, hejt, kontakt z patotreściami oraz destrukcyjne trendy w sieci (w tym niebezpieczne wyzwania internetowe / challenge bezpośrednio zagrażające życiu).

Głównym kierunkiem rozwoju systemu w Powiecie Goleniowskim pozostaje **deinstytucjonalizacja**, rozumiana jako rozwój środowiskowych i rodzinnych form opieki, ograniczanie umieszczania dzieci w instytucjach (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci poniżej 10. roku życia) oraz zapewnienie opiekunom zastępczym stałego, zintegrowanego wsparcia diagnostyczno-terapeutycznego.

5. Diagnoza społeczna

Do opracowania diagnozy wykorzystano dane za lata 2023–2026 przekazane przez gminne ośrodki pomocy społecznej powiatu goleniowskiego (Ośrodek Pomocy Społecznej w Maszewie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Przybiernowie oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie), Centrum Usług Społecznych w Goleniowie, Centrum Usług Społecznych w Nowogardzie, Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie, Komendę Powiatową Policji w Goleniowie oraz dane będące w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.

5.1. Charakterystyka i analiza rodzin – świadczeniobiorców pomocy społecznej, w tym przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w gminach Powiatu Goleniowskiego

W każdej rodzinie mogą pojawić się sytuacje problemowe i kryzysowe, które wymagają mobilizacji, współdziałania oraz ukierunkowanego wsparcia, w celu ich trwałego przezwyciężenia. Skuteczna pomoc rodzinie warunkowana jest uaktywnieniem jej wewnętrznych zasobów oraz skoordynowanym uruchomieniem wsparcia zewnętrznego w środowisku lokalnym. Zorganizowana pomoc pozwala na stworzenie optymalnych warunków do pokonania barier życiowych i przeciwdziałania marginalizacji społecznej.

Podstawowym instrumentem prawnym regulującym wsparcie osób i rodzin w kryzysie jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Szczegółowe dane statystyczne dotyczące skali i przyczyn korzystania ze świadczeń pomocowych gromadzone są w rocznych formularzach sprawozdawczych MRiPS-03, sporządzanych obligatoryjnie przez gminne i powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, wsparcia udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), trudności w integracji cudzoziemców, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Dynamikę korzystania z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2023–2026 w oparciu o sprawozdawczość ww. jednostek oraz szczegółowe zestawienie głównych powodów przyznawania wsparcia w poszczególnych gminach Powiatu Goleniowskiego przedstawiają poniższe zestawienia tabelaryczne.

GMINA GOLENIÓW – CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GOLENIOWIE

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez CUS w Goleniowie w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	115	89	89	72	188	111	136	122
Sieroctwo	–	–	–	–	–	–	–	–
Bezdomność	34	24	21	24	35	24	22	25
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	12	13	10	81	53	62	53
Bezrobocie	78	70	70	73	190	146	161	177
Niepełnosprawność	201	175	179	179	281	226	245	245
Długotrwała lub ciężka choroba	338	276	288	296	542	412	436	441
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	100	72	63	53	338	221	211	180
Przemoc domowa	2	–	2	7	9	–	5	27
Alkoholizm	67	55	62	65	87	72	80	83
Narkomania	6	5	3	9	7	12	6	11
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	5	5	10	5	8	9	13	7
Brak umiejętności wychowanków pieczy	–	–	–	–	–	–	–	–
Zdarzenia losowe	2	1	1	3	2	5	1	6
Sytuacja kryzysowa	–	–	–	–	–	–	–	–
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	–	–	–	–	–	–	–	–

ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	505	391	422	425	719	536	552	547

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*

Tabela 2. Asystentura rodziny w Gminie Goleniów w latach 2023–2026

Gmina	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny				Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta			
	2023	2024	2025	2026*	2023	2024	2025	2026*
Goleniów	4	4	4	4	60	60	69	55

Tabela 3. Rodziny zobowiązane przez Sąd oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Goleniów

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	32	38	34	33
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem*	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Liczba środowisk zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy*	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	6	6	6	6
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	75	75	75	75

**CUS w Goleniowie odnotował: „Nie prowadzimy ewidencji w tym zakresie".*

GMINA NOWOGARD – CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W NOWOGARDZIE

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez CUS w Nowogardzie w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	249	241	241	222	340	416	356	321
Sieroctwo	1	1	0	0	4	1	0	0
Bezdomność	24	27	30	29	25	28	32	29
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	6	17	4	28	17	83	15
Bezrobocie	75	84	92	91	134	140	194	183
Niepełnosprawność	196	217	235	218	228	252	292	290
Długotrwała lub ciężka choroba	124	169	203	196	174	213	276	285
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	31	27	39	20	73	74	116	68
Przemoc domowa	1	1	1	1	4	1	3	2
Alkoholizm	55	50	50	54	60	55	55	72
Narkomania	2	2	0	4	2	2	0	14
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	13	14	11	10	19	14	12	10
Brak umiejętności wychowanków pieczy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	2	5	6	7	2	10	21	14
Sytuacja kryzysowa	0	1	0	0	0	4	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	779	845	926	856	1085	1227	1440	1314

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*

Tabela 2. Asystentura rodziny w Gminie Nowogard w latach 2023–2026

Gmina	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny				Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta			
	2023	2024	2025	2026*	2023	2024	2025	2026*
Nowogard	2	3	4	3	34	38	48	38

Tabela 3. Rodziny dysfunkcyjne, postanowienia Sądu oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Nowogard

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	27	27	29	28
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem	34	38	48	38
- w tym liczba dzieci w tych rodzinach	67	77	65	82
Liczba środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy*	0	0	0	0
- w tym liczba dzieci w tych środowiskach*	0	0	0	0
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	1	1	1	1
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	29	29	16	19

**Dane wykazane przez CUS w Nowogardzie w formularzu ankietowym.*

GMINA MASZEWO – OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MASZEWIE

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez OPS w Maszewie w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	85	80	85	75	206	184	172	153
Sieroctwo	0	1	0	0	0	3	0	0
Bezdomność	4	3	3	1	5	3	3	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	20	19	12	84	115	101	65
Bezrobocie	38	35	40	38	83	86	88	85
Niepełnosprawność	66	62	72	69	128	102	116	115
Długotrwała lub ciężka choroba	80	88	87	87	142	141	152	137
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	24	7	6	4	85	21	21	14
Przemoc domowa	1	0	1	2	3	0	6	8
Alkoholizm	5	7	8	6	6	11	9	7
Narkomania	0	1	1	0	0	2	1	0
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	1	2	3	0	2	5	5	0
Brak umiejętności wychowanków pieczy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	5	3	3	2	20	5	3	2
Sytuacja kryzysowa	1	2	1	1	2	5	1	1
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*
Uwaga: W wierszu podsumowującym OPS w Maszewie wykazał dane łączne za I półrocze 2026 r. (134 rodziny / 241 osób).

	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	-	-	-	134	-	-	-	241

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*
Uwaga: W wierszu podsumowującym OPS w Maszewie wykazał dane łączne za I półrocze 2026 r. (134 rodziny / 241 osób).

Tabela 2. Asystentura rodziny w Gminie Maszewo w latach 2023–2026

Gmina	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny				Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta			
	2023	2024	2025	2026*	2023	2024	2025	2026*
Maszewo	1	1	1	1	15	16	18	19

Tabela 3. Rodziny dysfunkcyjne, postanowienia Sądu, zagrożenia pieczą oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Maszewo

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	11	11	10	11
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem	49	41	39	31
- w tym liczba dzieci w tych rodzinach	129	114	102	80
Liczba środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy	11	11	12	15
- w tym liczba dzieci w tych środowiskach	30	31	31	27
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	6	6	6	6
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	55	79	78	77

GMINA STEPNICA – MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W STEPNICY

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez MGOPS w Stepnicy w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	65	49	44	33	136	114	102	89
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	4	5	3	3	10	5	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	19	15	14	12	108	79	72	61
Bezrobocie	37	31	33	20	92	76	83	54
Niepełnosprawność	54	49	76	80	85	76	119	121
Długotrwała lub ciężka choroba	90	81	112	90	157	145	207	159
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	3	5	5	54	10	17	19
Przemoc domowa	1	0	0	0	2	0	0	0
Alkoholizm	1	8	2	1	4	10	3	1
Narkomania	0	0	0	1	0	0	0	1
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	2	4	2	0	2	6	3	0
Brak umiejętności wychowanków pieczy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	2	0	1	0	9	0	3
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	135	123	166	134	303	253	328	249

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*

Tabela 2. Asystentura rodziny w Gminie Stepnica w latach 2023–2026

Gmina	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny				Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta			
	2023	2024	2025	2026*	2023	2024	2025	2026*
Stepnica	1	1	1	1	15	15	20	13

Tabela 3. Rodziny dysfunkcyjne, postanowienia Sądu, zagrożenia pieczą oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Stepnica

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	13	13	19	12
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem	13	15	20	13
- w tym liczba dzieci w tych rodzinach	27	31	39	24
Liczba środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy	9	8	7	3
- w tym liczba dzieci w tych środowiskach	15	16	13	5
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	1	1	1	1
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	15	15	15	15

GMINA OSINA – OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W OSINIE

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez OPS w Osinie w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	65	55	58	46	203	173	201	119
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	6	5	6	8	7	7	7	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	11	10	10	45	14	69	71
Bezrobocie	38	49	49	29	95	166	164	70
Niepełnosprawność	36	32	38	26	62	55	94	62
Długotrwała lub ciężka choroba	15	10	22	20	15	29	56	47
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	4	9	7	8	21	71	28	38
Przemoc domowa	0	1	1	2	0	2	3	7
Alkoholizm	1	16	7	8	1	17	9	18
Narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	0	0	0	2	0	0	0	2
Brak umiejętności wychowanków pieczy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	-	-	-	-	-	-	-	214

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*

Uwaga: W wierszu podsumowującym liczba 214 osób dotyczy stanu wykazanego na I półrocze 2026 r.

Tabela 2. Środowiska rodzinne zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Osina

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy	0	0	0	0
- w tym liczba dzieci w tych środowiskach	0	0	0	0
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	4	0	0	0
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	67	0	0	0

GMINA PRZYBIERNÓW – OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PRZYBIERNOWIE

Tabela 1. Powody udzielenia pomocy społecznej przez OPS w Przybiernowie w latach 2023–2026 i łączna liczba rodzin oraz osób w rodzinach, którym udzielono wsparcia (sprawozdania MRiPS-03)

Powód udzielenia pomocy*	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
Ubóstwo	20	25	31	29	31	30	44	42
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	7	8	5	6	7	8	5	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	8	8	7	37	45	45	39
Bezrobocie	13	12	17	21	31	20	29	35
Niepełnosprawność	36	35	44	44	48	44	54	57
Długotrwała lub ciężka choroba	54	54	55	57	83	71	59	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	14	17	20	8	64	63	75	30
Przemoc domowa	1	1	2	0	7	5	9	0
Alkoholizm	9	10	10	10	9	15	14	10
Narkomania	0	0	1	0	0	0	1	0
Trudności w adaptacji po opuszczeniu ZK	0	2	3	1	0	2	3	1
Brak umiejętności wychowanków pieczy	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	5	2	0	0	12	4	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0

ŁĄCZNA LICZBA RODZIN / OSÓB RZECZYWIŚCIE OBJĘTYCH POMOCĄ	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinie			
	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.**
	108	94	103	99	217	184	194	178

**stan na dzień 31 grudnia danego roku; za rok 2026 – według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*
***za rok 2026 – według stanu na dzień 30 czerwca 2026 r. (sprawozdanie półroczne MRiPS)*

Tabela 2. Asystentura rodziny w Gminie Przybiernów w latach 2023–2026

Gmina	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny				Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta			
	2023	2024	2025	2026*	2023	2024	2025	2026*
Przybiernów	1	1	1	1	6	8	11	8

Tabela 3. Rodziny dysfunkcyjne, postanowienia Sądu, zagrożenia pieczą oraz Placówki Wsparcia Dziennego w Gminie Przybiernów

Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026 (do 31.08)
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	3	4	4	3
Liczba rodzin dysfunkcyjnych objętych wsparciem	6	8	11	9
- w tym liczba dzieci w tych rodzinach	19	23	30	24
Liczba środowisk rodzinnych zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy	2	3	5	5
- w tym liczba dzieci w tych środowiskach	4	10	15	13
Liczba placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych)	1	1	1	0
Liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	5	5	5	0

Analiza danych ze sprawozdań MRiPS-03 z terenu Powiatu Goleniowskiego (lata 2023–2026)

Z analizy powyższych danych wynika, że w latach 2023–2026 głównymi powodami udzielania pomocy rodzinom przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej oraz centra usług społecznych powiatu goleniowskiego były: długotrwała lub ciężka choroba (27,5% przypadków), niepełnosprawność (23,0%), ubóstwo (20,6%), bezrobocie (10,8%), alkoholizm (5,4%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (5,3%).

Długotrwała lub ciężka choroba była w analizowanym okresie głównym powodem udzielania pomocy rodzinom mieszkającym na terenie gmin: Goleniów (35,8%), Stepnica (34,9%), Przybiernów (30,6%) oraz Maszewo (27,1%). W gminie Nowogard stanowiła ona trzecią przyczynę (20,3%), a w gminie Osina czwartą (9,3%).

Ubóstwo stanowiło wiodący problem i najczęstszą przyczynę wsparcia w gminach: Nowogard (28,0%) oraz Osina (31,2%). W gminie Maszewo ten problem był na drugim miejscu (25,8%), w Stepnicy trzecim (17,9%), w Przybiernowie trzecim (14,6%), natomiast w gminie Goleniów stanowiło trzeci powód przyznawania świadczeń (10,9%).

Niepełnosprawność była drugim najczęstszym powodem udzielania pomocy w gminach: Goleniów (21,9%), Nowogard (25,4%), Stepnica (24,2%) oraz Przybiernów (22,1%), natomiast w gminach Maszewo (21,3%) i Osina (18,4%) stanowiła trzecią przyczynę przyznania wsparcia.

Bezrobocie stanowiło drugą przyczynę udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie (23,0%), czwartą w gminach: Nowogard (10,0%), Maszewo (12,0%), Stepnica (11,3%), Przybiernów (8,8%) oraz Goleniów (8,7%).

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego to piąty powód przyznawania pomocy przez Centrum Usług Społecznych w Goleniowie (8,6% przypadków na terenie gminy) oraz Ośrodek Pomocy Społecznej w Przybiernowie (8,2%). W pozostałych gminach wskaźnik ten kształtował się na niższym poziomie (Nowogard – 2,2%, Maszewo – 3,2%, Stepnica – 2,3%, Osina – 3,9%), co wynika ze specyfiki kwalifikowania tych rodzin bezpośrednio do asystentury rodziny.

Na terenie powiatu goleniowskiego problem uzależnienia od alkoholu stanowił istotny odsetek powodów przyznania pomocy w gminach: Nowogard (6,1%), Przybiernów (5,4%) oraz Goleniów (3,7%). W pozostałych gminach alkoholizm jako formalna przyczyna w sprawozdaniach MRiPS występował rzadziej, towarzysząc jednak często bezradności opiekuńczej i ubóstwu.

Potrzeba ochrony macierzyństwa stanowiła 5,6% powodów pomocy w gminie Stepnica, 5,6% w gminie Osina oraz 5,2% w Maszewie, podczas gdy w gminach Goleniów (1,6%) i Nowogard (1,0%) stanowiła margines świadczeń.

Wśród gmin powiatu goleniowskiego z problemem bezdomności najczęściej borykały się gminy: Przybiernów (3,6% ogółu powodów), Goleniów (3,1%), Nowogard (3,2%) oraz Osina (3,5%).

Pozostałe przesłanki ustawowe (przemoc domowa, narkomania, trudności w adaptacji po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe, sieroctwo) stanowiły łącznie niespełna 2,5% wszystkich formalnie odnotowanych powodów przyznania pomocy w systemie pomocy społecznej.

Szczegółowa charakterystyka dominujących problemów w poszczególnych gminach

W Gminie Goleniów głównymi przyczynami przyznania pomocy były: długotrwała lub ciężka choroba (35,8% ogółu powodów), niepełnosprawność (21,9%), ubóstwo (10,9%) oraz bezrobocie (8,7%). Na tle pozostałych gmin Goleniów charakteryzuje się relatywnie wysokim odsetkiem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (8,6%) oraz największą w powiecie bezwzględną liczbą rodzin objętych wsparciem z powodu uzależnienia od narkotyków.

Centrum Usług Społecznych w Nowogardzie wskazało, iż najwięcej powodów udzielenia pomocy rodzinom na terenie gminy wynikało z ubóstwa (28,0%), niepełnosprawności (25,4%) oraz długotrwałej choroby (20,3%). Na czwartym miejscu uplasowało się bezrobocie (10,0%), a na piątym

alkoholizm (6,1%). Nowogard pozostaje gminą o największym w powiecie wolumenie rodzin i osób korzystających ze świadczeń socjalnych.

W Gminie Maszewo najczęstszym powodem wsparcia była długotrwała choroba (27,1%), a tuż za nią ubóstwo (25,8%) oraz niepełnosprawność (21,3%). Czwartą przyczynę stanowiło bezrobocie (12,0%), a piątą potrzeba ochrony macierzyństwa (5,2%).

Gmina Stepnica wymieniła jako cztery najczęstsze przyczyny przyznania pomocy: długotrwałą lub ciężką chorobę (34,9%), niepełnosprawność (24,2%), ubóstwo (17,9%) oraz bezrobocie (11,3%). W porównaniu do innych gmin Stepnica odznacza się niskim udziałem bezdomności i bezradności w statystyce MRiPS, przy jednoczesnym wysokim odsetku ochrony macierzyństwa (5,6%).

Głównym powodem udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Osinie było ubóstwo (31,2% ogółu powodów), a następnie bezrobocie (23,0%) oraz niepełnosprawność (18,4%). Długotrwała choroba stanowiła 9,3% powodów. Gmina Osina wyróżnia się najwyższym powiecie udziałem bezrobocia w strukturze wsparcia.

W Gminie Przybiernów najczęściej udzielano pomocy rodzinom borykającym się z długotrwałą chorobą (30,6%), niepełnosprawnością (22,1%), ubóstwem (14,6%) oraz bezrobociem (8,8%). Podobnie jak w gminie Goleniów, wysoko na liście przyczyn znalazła się bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (8,2%).

5.2. Zagrożenie bezpieczeństwa dziecka i przemoc domowa – dane Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie

Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie przekazał szczegółowe dane statystyczne obrazujące skalę dysfunkcji opiekuńczych oraz eskalację przemocy domowej wobec małoletnich na terenie Powiatu Goleniowskiego w latach 2023–2026.

Tabela 1. Liczba interwencji Policji na terenie Powiatu Goleniowskiego związanych z funkcjonowaniem rodzin i małoletnich (lata 2023–2026)

Wyszczególnienie interwencji KPP w Goleniowie	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.* (do 31.08)
Liczba interwencji związanych z niewłaściwym wykonywaniem władzy rodzicielskiej	76	88	97	66
Liczba interwencji związanych ze stosowaniem przemocy wobec dzieci	41	60	66	85
Liczba założonych Niebieskich Kart dotyczących stosowania przemocy wobec małoletnich	20	31	36	43

**Dane KPP w Goleniowie za 2026 r. według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r. Adnotacja KPP: Małoletnie dzieci występują wspólnie z osobami dorosłymi w rodzinach.*

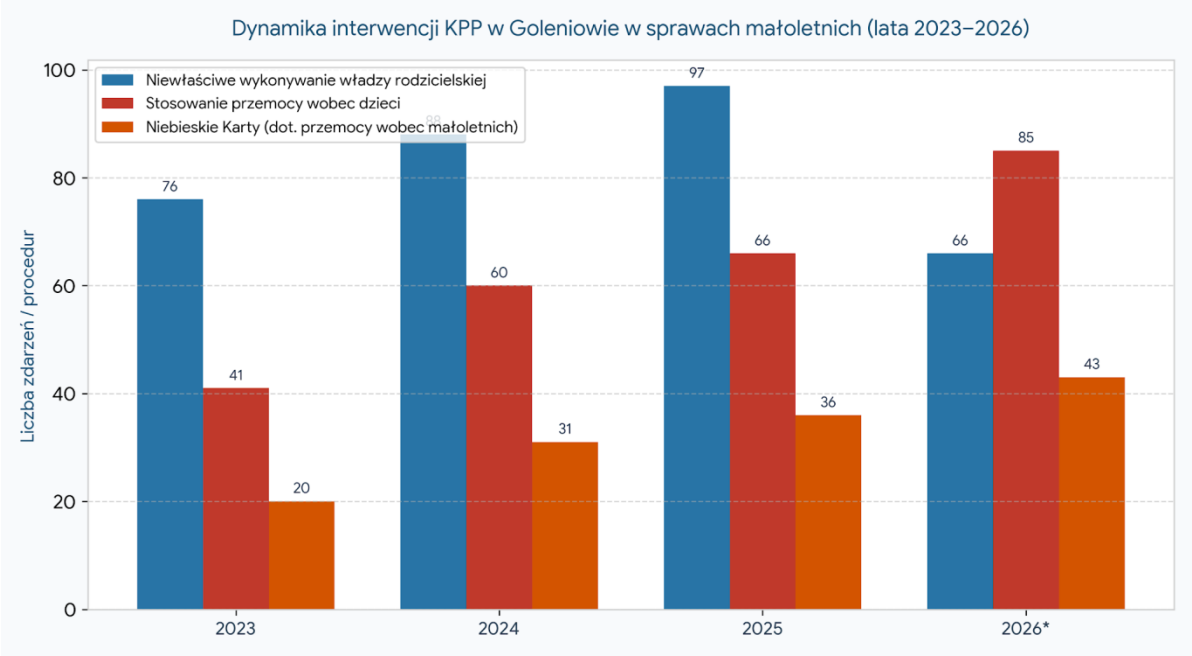

Tabela 2. Liczba rodzin dysfunkcyjnych i dzieci współpracujących bezpośrednio z dzielnicowymi KPP w Goleniowie (lata 2023–2026)

Wyszczególnienie – współpraca z dzielnicowym	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.* (do 31.08)
Liczba rodzin dysfunkcyjnych współpracujących bezpośrednio z dzielnicowym	86	94	103	77
Liczba dzieci w tych rodzinach	131	146	162	118

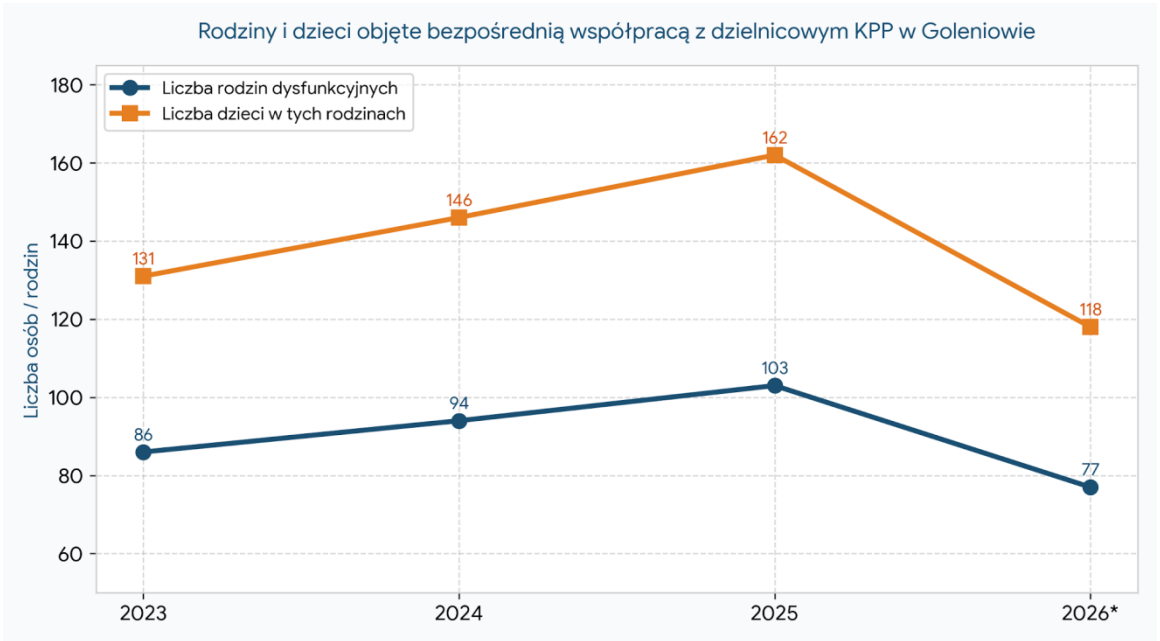

Analiza danych Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie wskazuje na bezprecedensowy wzrost bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa najmłodszych mieszkańców powiatu. Liczba interwencji policji związanych ze stosowaniem przemocy wobec dzieci wzrosła z 41 w 2023 r. do aż 85 w pierwszych ośmiu miesiącach 2026 r. (wzrost o ponad 107%). Równolegle ponad dwukrotnie zwiększyła się liczba procedur „Niebieskie Karty" wszczętych w związku z krzywdzeniem małoletnich (z 20 do 43). Zjawisko to bezpośrednio wymusza konieczność natychmiastowego zabezpieczania dzieci poza środowiskiem domowym w trybie interwencyjnym, co stanowi najpoważniejsze wyzwanie operacyjne dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.

5.3. Podsumowanie i wnioski z diagnozy społecznej w gminach Powiatu Goleniowskiego (lata 2023–2026)

Analiza danych sprawozdawczych zebranych z gminnych ośrodków pomocy społecznej (CUS w Goleniowie, CUS w Nowogardzie, OPS w Maszewie, MGOPS w Stepnicy, OPS w Przybiernowie, OPS w Osinie) oraz statystyk Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie pozwala na zidentyfikowanie kluczowych zjawisk i tendencji determinujących w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Goleniowskim:

1. Transformacja profilu rodziny korzystającej ze wsparcia

- W strukturze powodów udzielania świadczeń pomocowych tradycyjne ubóstwo i bezrobocie przestały dominować jako jedyne źródło kryzysu – choć nadal generują znaczne obciążenie budżetów socjalnych (szczególnie w gminie Nowogard i Goleniów).
- Na plan pierwszy wysuwają się **czynniki zdrowotne: długotrwała, ciężka choroba oraz niepełnosprawność członków rodzin**. Schorzenia te, występując w układzie wielopokoleniowym, drastycznie obniżają wydolność opiekuńczą rodziców i wywołują przewlekłe przeciążenie psychofizyczne.
- Utrzymujący się na wysokim poziomie problem **uzależnień (alkoholizm, narastająca narkomania i zażywanie substancji psychoaktywnych)** w połączeniu z bezradnością opiekuńczo-wychowawczą stanowi główny katalizator interwencji zewnętrznych i rozpadu środowiska domowego.

2. Asystentura rodziny jako narzędzie kontrolno-naprawcze, a nie wczesna profilaktyka

- Łączna liczba etatów asystentów rodziny zatrudnionych w gminach powiatu (łącznie 9–10 etatów) pozostaje niewystarczająca w relacji do skali potrzeb. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jeden asystent może prowadzić pracę z maksymalnie 15 rodzinami w tym samym czasie, co przy obecnym zatrudnieniu ogranicza realną dostępność tej usługi profilaktycznej.
- Dane jednoznacznie wskazują na **przewagę rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem na mocy postanowień sądu opiekuńczego** (w gminie Nowogard aż ok. 75% podopiecznych, w Stepnicy ponad 90%, w Maszewie blisko 60%). Oznacza to, że asystenci wkraczają do środowisk najczęściej w fazie ostrego kryzysu, w którym rodzina naturalna znajduje się już na granicy utraty praw rodzicielskich, co drastycznie ogranicza skuteczność oddziaływań profilaktycznych.

3. Terytorialne nierówności w dostępie do opieki dziennej

- Analiza wykazała istotne dysproporcje w infrastrukturze placówek wsparcia dziennego (świetlic środowiskowych). Dobrze rozwinięta sieć świetlic funkcjonuje w gminie Maszewo i Goleniów (po 6 placówek), podczas gdy w Nowogardzie i Stepnicy działa tylko po jednej placówce, a w gminie Przybiernów działalność świetlicy uległa wygaszeniu.
- Ograniczona dostępność opieki popołudniowej w mniejszych ośrodkach i na terenach wiejskich sprzyja pogłębianiu się deficytów edukacyjnych, zaburzeń zachowania i wykluczenia społecznego najmłodszych.

4. Eskalacja przemocy domowej – krytyczny czynnik ryzyka dla małoletnich

- Najbardziej alarmującym wnioskiem z diagnozy jest **skokowy wzrost bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa dzieci w środowisku rodzinnym**, odnotowany przez Policję.
- W latach 2023–2026 liczba interwencji policyjnych dotyczących stosowania przemocy wobec dzieci wzrosła ponad dwukrotnie (z 41 do 85 zdarzeń), a liczba procedur „Niebieskie Karty" z udziałem małoletnich uległa podwojeniu (z 20 do 43).
- Zjawisko to pociąga za sobą konieczność natychmiastowego zabezpieczania dzieci poza domem, często w trybie nagłym (interwencyjnym), co wywiera bezpośrednią presję na powiatowy system pieczy zastępczej.

5. Rekomendacje dla systemu pieczy zastępczej Powiatu Goleniowskiego na lata 2027–2029

Powyższa diagnoza definiuje następujące priorytety rozwojowe:

1. **Rozwój zawodowej pieczy zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego**, zdolnego do natychmiastowego przyjęcia dziecka w trybie interwencyjnym (w tym w porze nocnej) w warunkach domowych, z pominięciem placówki instytucjonalnej.
2. **Tworzenie rodzin zastępczych specjalistycznych**, przygotowanych do sprawowania opieki nad dziećmi po ciężkich urazach przemocowych, z zaburzeniami emocjonalnymi i psychicznymi.
3. **Zapewnienie kompleksowego wsparcia diagnostyczno-terapeutycznego i psychologicznego** przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie w celu przeciwdziałania wtórnej traumatyzacji dzieci trafiających do pieczy.

6. Piecza zastępcza – analiza statystyczna i funkcjonowanie systemu w Powiecie Goleniowskim w latach 2023–2026

Powiat Goleniowski wykonuje zadania związane z zapewnieniem opieki i wychowania dzieciom, których rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie wypełniać należycie swoich obowiązków wobec dzieci lub nie mogą sprawować opieki z przyczyn losowych. O umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej decyduje sąd. Natomiast Powiat, wykonując postanowienia sądu, zapewnia opiekę i finansuje pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zaś właściwa gmina partycypuje w kosztach utrzymania dziecka w wysokości zależnej od okresu pobytu dziecka w pieczy: w pierwszym roku – 10%, w drugim roku – 30%, a od trzeciego roku – 50% wydatków poniesionych na świadczenia i utrzymanie dziecka. Należy nadmienić, iż partycypowanie w kosztach przez gminy ma zastosowanie wobec dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na podstawie przepisów ustawy

z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. od 1 stycznia 2012 r.). Zgodnie z ustawą Powiat sprawuje pieczę w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej.

6.1. Rodzinna piecza zastępcza – ustrój, kadra i formy specjalistycznego wsparcia

Rodzinna piecza zastępcza stanowi fundament systemu opieki nad dzieckiem. Ma co do zasady charakter przejściowy i trwa do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy, może pozostać w dotychczasowej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka za zgodą opiekunów, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej obejmują:

1. Rodziny zastępcze spokrewnione – tworzone przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, będących wstępnymi (dziadkowie) lub rodzeństwem dziecka.
2. Rodziny zastępcze niezawodowe – tworzone przez dalszych krewnych lub osoby niespokrewnione (maksymalnie do 3 dzieci).
3. Rodziny zastępcze zawodowe – tworzone przez osoby niespokrewnione, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (pobyt do 4 miesięcy z możliwością przedłużenia przez sąd do 8 miesięcy) oraz zawodowe specjalistyczne.
4. Rodzinne domy dziecka – placówki rodzinne zapewniające opiekę i wychowanie maksymalnie 8 dzieci.
5. Rodziny pomocowe – sprawujące czasową opiekę w przypadku urlopu, wypoczynku, choroby lub zdarzeń losowych opiekunów zastępczych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, działając jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej, zapewnia wszystkie w/w formy oraz kompleksowe wsparcie rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka poprzez wypłatę świadczeń, poradnictwo specjalistyczne, grupy wsparcia, szkolenia kwalifikacyjne oraz stałą pomoc koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 1. Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w PCPR w Goleniowie w latach 2023–2026

2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.* (do 31.10)
3	**3**	**5**	**5**

**Dane według stanu na dzień 31 października 2026 r. W latach 2023–2024 w PCPR zatrudnionych było 3 koordynatorów; w 2025 r. kadrę wzmocniono do 5 etatów, co pozwoliło na obniżenie liczby rodzin przypadających na jednego specjalistę zgodnie z wymogami ustawowymi.*

PCPR w Goleniowie zapewnia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym RDD szeroki wachlarz wsparcia specjalistycznego: poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne, terapię indywidualną i rodzinną, mediacje oraz ułatwianie dostępu do dziecięcej psychiatrii i edukacji specjalnej. Szczególny nacisk kładziony jest na pracę z traumą wczesnodziecięcą, zaburzeniami więzi (RAD), zespołem FASD oraz zaburzeniami zachowania. Wśród dorastających wychowanków obserwuje się nasilenie kryzysów zdrowia psychicznego, zachowań autodestrukcyjnych (samookaleczenia, epizody suicydalne), uzależnień od substancji psychoaktywnych i e-papierosów oraz cyberzagrożeń. W odpowiedzi kadra PCPR regularnie podnosi kwalifikacje zawodowe m.in. poprzez specjalizacje z organizacji pomocy społecznej, szkolenia interwencyjne.

Tabela 2. Liczba poszczególnych form rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Goleniowskim w latach 2023–2026 (wg stanu na 31 grudnia; za 2026 r. na 31 sierpnia)

Rok	Ogółem	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe ogółem	- w tym pogotowia	- w tym specjalistyczne	Rodzinne domy dziecka
2023 r.	**154**	101	38	5	1	1	10
2024 r.	**152***	100	35	7	1	1	10
2025 r.	**155**	103	36	8	1	1	8
2026 r.**	**150**	104	31	7	1	1	8

**Skorygowano sumę arytmetyczną w 2024 r. (100+35+7+10 = 152 formy ogółem wobec 150 w pierwotnym zestawieniu roboczym). **Dane za 2026 r. według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r. Na dzień 31.08.2026 r. funkcjonowało 8 RDD (4 w gm. Goleniów, 2 w gm. Nowogard, po 1 w gm. Maszewo i Stepnica) oraz 7 rodzin zawodowych (3 w gm. Goleniów, 2 w gm. Maszewo, 2 w gm. Nowogard, w tym 1 pogotowie i 1 specjalistyczna).*

Tabela 3. Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2023–2026 (wg stanu na 31 grudnia; za 2026 r. na 31 sierpnia)

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*
Rodziny zastępcze spokrewnione	130	138	134	136
Rodziny zastępcze niezawodowe	52	51	53	50
Rodziny zastępcze zawodowe ogółem	18	34	33	24
• w tym: pogotowia rodzinne	3	6	4	3
• w tym: zawodowe specjalistyczne	3	4	4	3

Rodzinne domy dziecka (RDD)	69	66	50	57
RAZEM DZIECI W RODZINNEJ PIECZY	**269**	**289**	**270**	**267**
- w tym dzieci cudzoziemców	–	1	2	–

**Dane za rok 2026 według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

Tabela 4. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2023–2026 z podziałem na gminy pochodzenia

Gmina pochodzenia dziecka	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.*	RAZEM (2023–2026)
Goleniów	15	18	19	16	68
Nowogard	16	18	7	5	46
Maszewo	9	9	1	2	21
Stepnica	3	6	2	3	14
Przybiernów	3	0	3	3	9
Osina	1	1	3	0	5
ŁĄCZNIE POWIAT GOLENIOWSKI	**47**	**52**	**35**	**29**	**163**

**Dane za rok 2026 według stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

Kluczowe tendencje diagnostyczne i bariery funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej

• **Dominacja form spokrewnionych i luka w pieczy zawodowej:** W strukturze opieki w Powiecie Goleniowskim od lat dominują rodziny spokrewnione (średnio ok. 50% dzieci przebywających w pieczy to podopieczni dziadków i dorosłego rodzeństwa). Choć zapewnia to zachowanie więzi tożsamościowych, to zaawansowany wiek i stan zdrowia wstępnych przy rosnącej złożoności zaburzeń dzieci stwarzają wysokie ryzyko niewydolności tych rodzin.

• **Krytyczny deficyt wolnych miejsc i niezrealizowane postanowienia sądu:** Najpoważniejszym problemem operacyjnym Powiatu jest wyczerpanie limitu miejsc we wszystkich formach pieczy. Na dzień 31 grudnia 2025 r. odnotowano 5 niezrealizowanych postanowień Sądu Rejonowego w Goleniowie dot. umieszczenia w trybie pilnym 8 dzieci, co wymusiło rozesłanie zapytań do ponad 100 PCPR-ów w Polsce. Z kolei na dzień 31 sierpnia 2026 r. zarejestrowano 3 niezrealizowane postanowienia dot. 3 dzieci. W celu ich zabezpieczenia Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie powołał Zespół ds. monitorowania sytuacji dziecka niezabezpieczonego w pieczy zastępczej przy PCPR.

• **Pilna konieczność rozwoju pogotowi rodzinnych i rodzin specjalistycznych:** Na terenie Powiatu Goleniowskiego funkcjonuje tylko 1 zawodowa rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz tylko 1 rodzina zawodowa specjalistyczna. W zderzeniu z odnotowanym przez KPP skokiem interwencji przemocowych (wzrost z 41 do 85 w 2026 r.) stanowi to wąskie gardło systemu i wymusza poszukiwanie miejsc poza granicami Powiatu.

• **Terytorialna koncentracja umieszczeń:** Aż 70% dzieci trafiających do pieczy w latach 2023–2026 pochodziło z dwóch największych gmin miejsko-wiejskich: Goleniowa (68 dzieci, tj. 41,7%) oraz Nowogardu (46 dzieci, tj. 28,2%), co koreluje z diagnozą nasilenia problemów uzależnień i bezradności w tych ośrodkach.

• **Rozliczenia międzysektorowe i migracja podopiecznych:** Powiat realizuje porozumienia finansowe z innymi samorządami powiatowymi w oparciu o art. 191 ustawy – zarówno w zakresie refundacji kosztów za dzieci z Goleniowa przebywające w obcych powiatach, jak i obciążania innych powiatów za dzieci umieszczone w goleniowskich rodzinach zastępczych.

6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza - ustrój, placówki i analiza statystyczna

Instytucjonalna piecza zastępcza ma zabezpieczać opiekę małoletnim jako konieczna alternatywa w sytuacji, gdy dziecko nie może zostać umieszczone w pieczy rodzinnej. W polskim porządku prawnym dąży się do sukcesywnego ograniczania roli instytucji w opiece zastępczej. Ogranicza się w prawodawstwie ilość miejsc dla wychowanków placówek, jak również podwyższa wiek małoletnich, którzy w takich formach pieczy mogą przebywać i być w nich umieszczani. Wdrażanie tych ustawowych zapisów realizuje proces deinstytucjonalizacji, czyli odchodzenia od instytucjonalnych form pieczy zastępczej na rzecz jej rodzinnych form.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej,
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze są prowadzone jako podmioty różnego typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego. Wszystkie mają zabezpieczyć opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. W związku z wymogami ustawowymi, od dnia 1 stycznia 2021 r. w placówce opiekuńczo-wychowawczej może przebywać jednocześnie nie więcej niż 14 wychowanków. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Goleniowskiego utrzymywana jest zgodnie z obowiązującymi standardami w tym zakresie.

Pomimo funkcjonowania 5 placówek tego typu na terenie Powiatu Goleniowskiego (łącznie 62 miejsca), dotychczasowe doświadczenia i bieżące potrzeby w zakresie zabezpieczania dzieci wskazują na daleko niewystarczające zasoby w tym obszarze. Zjawisko to bezpośrednio wiąże się ze skokowym wzrostem interwencji podejmowanych przez Komendę Powiatową Policji w Goleniowie – w latach 2023–2026 liczba interwencji domowych związanych ze stosowaniem przemocy wobec dzieci wzrosła o ponad 107% (z 41 do 85 zdarzeń), a liczba procedur „Niebieskie Karty" uległa podwojeniu (z 20 do 43).

W konsekwencji drastycznie nasiliła się konieczność natychmiastowego zabezpieczania małoletnich w trybie pilnym i interwencyjnym, w szczególności w godzinach popołudniowych, nocnych oraz w dni wolne od pracy. Wobec dotkliwego, ogólnokrajowego deficytu kandydatów na rodziny zastępcze, w tym krytycznego braku wolnych miejsc w jedynym na terenie powiatu pogotowiu rodzinnym, to właśnie placówki opiekuńczo-wychowawcze stają się jedynym dostępnym i realnym miejscem natychmiastowego schronienia dla krzywdzonych dzieci. Problem dotyczy w szczególności młodzieży nastoletniej oraz dzieci ze sprzężonymi zaburzeniami emocjonalnymi i traumą poprzemocową, których przyjęcia rodziny zastępcze najczęściej odmawiają z obawy przed brakiem specjalistycznych kompetencji wychowawczych. Placówka opiekuńczo-wychowawcza, w przypadku posiadania wolnych miejsc, taką opiekę zapewnia, a zatrudniona kadra jest merytorycznie i praktycznie przygotowana do pracy w ostrych stanach kryzysowych.

Na terenie Powiatu Goleniowskiego funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo-wychowawczych, obsługiwanych przez Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie (COPOW):

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1, Goleniów ul. Wolińska 51 – (10 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2, Goleniów ul. Wolińska 53 – (10 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3, Goleniów ul. Bolesława Chrobrego 21 – (14 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 4, Nowogard ul. Jana Pawła II 1 – (14 miejsc),
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 5, Nowogard ul. Jana Pawła II 1a – (14 miejsc).

Powiat posiada 62 miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, z czego 34 w placówkach funkcjonujących na terenie Goleniowa, a 28 w placówkach funkcjonujących na terenie Nowogardu. Miejsca w każdej placówce są w pełni wykorzystane.

W każdej z placówek opieka pedagogiczna sprawowana jest całodobowo i w każdej z nich zatrudnionych jest 5 wychowawców pracujących w systemie grafikowym, z których jeden sprawuje funkcję wychowawcy-koordynatora. Wychowawcy organizują pracę z dziećmi, realizują zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodziną dziecka. Praca wychowawcza wspomagana jest przez pedagogów i psychologa. W każdej placówce opracowany jest i realizowany program profilaktyczny dostosowany do potrzeb i możliwości wychowanków.

Tabela 5. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2023–2026, w tym spoza powiatu – wg stanu na 31 grudnia danego roku

Powiat pochodzenia dziecka	2023	2024	2025	2026*
Powiat Goleniowski	53	57	55	59
Inny powiat (porozumienia)	8	6	3	3
Cudzoziemcy	1	3	4	4
RAZEM	**62**	**66**	**62**	**66**

**dane wg stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

Tabela 6. Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2023–2026 z poszczególnych gmin

Gmina	2023	2024	2025	2026*
Goleniów	25	27	24	23
Maszewo	-	1	5	4
Stepnica	8	7	7	12
Przybiernów	1	1	1	3
Nowogard	17	19	16	13
Osina	2	2	2	4
RAZEM	**53**	**57**	**55**	**59**

**dane wg stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

Z analizy danych wynika, iż najwięcej dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej pochodzi z gmin: Goleniów i Nowogard, co w dużej mierze wynika z wielkości i zaludnienia tych gmin. Mniejsza liczba wychowanków pochodzi z gmin: Maszewo i Stepnica, natomiast sporadycznie umieszczane są dzieci z gmin: Przybiernów i Osina. Liczba dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej nie maleje, co jednoznacznie potwierdza, że zasób instytucjonalny w powiecie nie może być ograniczany przy występującym kryzysie pozyskiwania rodzin zastępczych.

Tabela 7. Liczba dzieci z terenu Powiatu Goleniowskiego w pieczy zastępczej na terenie powiatu goleniowskiego i poza powiatem w latach 2023–2026 – wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku

Forma pieczy zastępczej	2023	2024	2025	2026*
Placówki opiekuńczo-wychowawcze w powiecie	53	57	55	59
Placówki opiekuńczo-wychowawcze poza powiatem	-	-	-	-
Rodzinne formy pieczy zastępczej funkcjonujące na terenie powiatu	269	289	270	267
Razem:	**322**	**346**	**325**	**326**
- w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	53	57	55	59
- w rodzinnych formach pieczy zastępczej	269	289	270	267

**dane wg stanu na dzień 31 sierpnia 2026 r.*

Powyższe zestawienie przedstawia bilans liczby dzieci pochodzących z terenu Powiatu Goleniowskiego umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie powiatu i poza powiatem. Dane obrazują narastającą liczbę małoletnich wymagających zabezpieczenia w systemie pieczy zastępczej, co przy stale wyczerpanym limicie 62 miejsc w placówkach powiatowych wymusza kierowanie dzieci do podmiotów zewnętrznych oraz intensyfikację działań na rzecz rozwoju zawodowych form rodzinnych.

6.3. Analiza i wnioski diagnostyczne z funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie Goleniowskim

1. W latach 2023–2026 łączna liczba form rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Goleniowskim utrzymywała się na stabilnym, wysokim poziomie: 154 w 2023 r., 152 w 2024 r., 155 w 2025 r. oraz 150 wg stanu na 31 sierpnia 2026 r. Liczba rodzinnych domów dziecka wynosiła 10 w latach 2023–2024, a od 2025 r. kształtowała się na poziomie 8 placówek rodzinnych.

2. Liczba wychowanków przebywających w rodzinnych formach pieczy wynosiła odpowiednio: 269 dzieci w 2023 r., 289 w 2024 r., 270 w 2025 r. oraz 267 na dzień 31 sierpnia 2026 r. Niezmiennie ponad 50% wychowanków wychowuje się w rodzinach spokrewnionych, co realizuje zasadę pierwszeństwa zachowania środowiska bliskiego dziecku, rodzi jednak wyzwania związane z zaawansowanym wiekiem opiekunów (dziadkowie).

3. W latach 2023–2026 do rodzinnej pieczy zastępczej przyjęto łącznie 163 dzieci (47 w 2023 r., 52 w 2024 r., 35 w 2025 r. oraz 29 w pierwszych ośmiu miesiącach 2026 r.). Aż 70% dzieci pochodziło z terenu dwóch największych ośrodków: gminy Goleniów (68 dzieci, tj. 41,7%) oraz gminy Nowogard (46 dzieci, tj. 28,2%).

4. W strukturze powodów przyznawania pomocy społecznej przez CUS/OPS dominują czynniki zdrowotne: długotrwała lub ciężka choroba (27,5% ogółu powodów) oraz niepełnosprawność (23,0%), a także ubóstwo (20,6%). Bezradność opiekuńczo-wychowawcza generuje 5,3% świadczeń ogólnych, skupiając się w obszarze interwencji asystentury rodziny.

5. Wsparciem asystenta rodziny objętych jest ponad 100 rodzin rocznie, przy czym większość stanowią środowiska skierowane postanowieniem Sądu Rejonowego (w Nowogardzie ok. 75%, w Stepnicy ponad 90%, w Maszewie ok. 60%). Asystentura wkracza najczęściej w fazie ostrego kryzysu, co ogranicza potencjał profilaktyczny i zwiększa ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy.

6. Skokowy wzrost zagrożeń przemocowych odnotowany przez KPP w Goleniowie – ponad dwukrotny wzrost interwencji domowych dot. przemocy wobec dzieci (z 41 w 2023 r. do 85 w 2026 r.) oraz podwojenie liczby Niebieskich Kart (z 20 do 43) – doprowadził do krytycznego wyczerpania wolnych miejsc w pieczy, skutkując wystąpieniem niezrealizowanych postanowień Sądu (5 postanowień dot. 8 dzieci na koniec 2025 r. oraz 3 postanowienia dot. 3 dzieci w sierpniu 2026 r.).

7. Baza 62 miejsc w 5 placówkach opiekuńczo-wychowawczych (COPOW) pozostaje w 100% wykorzystana. Z powodu braku rodzin zawodowych dla nastolatków oraz dzieci z deficytami placówki te stanowią kluczowe zabezpieczenie interwencyjne Powiatu.

7. Cele, kierunki działań i zadania w ramach Programu na lata 2027–2029

Cel główny Programu: Optymalizacja funkcjonowania systemu pieczy zastępczej zapewniającego dzieciom opiekę i wychowanie w odpowiednich formach pieczy zastępczej: rodzinnej i instytucjonalnej, ukierunkowanego na jej formy rodzinne.

7.1. Analiza strategiczna SWOT

Analizę SWOT zastosowano jako narzędzie usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń determinujących rozwój systemu pieczy zastępczej w Powiecie Goleniowskim w perspektywie lat 2027–2029:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wyspecjalizowana, doświadczona kadra PCPR i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (5 etatów); • Rozwinięty zasób form rodzinnych (150 form, w tym 8 RDD i 7 rodzin zawodowych); • Pozytywne relacje z opiekunami zastępczymi i stałe poradnictwo specjalistyczne; • Aktywna współpraca z Sądem Rejonowym, Policją i asystentami rodziny CUS/OPS; • Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych (EFS+ / FEPZ); • Wdrożone Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.	• Dotkliwy deficyt kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze i RDD; • Brak wolnych miejsc w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej (niezrealizowane postanowienia sądu); • Tylko 1 pogotowie rodzinne i 1 rodzina specjalistyczna na terenie całego powiatu; • Niewystarczająca liczba mieszkań treningowych i wspomaganych dla usamodzielnianych; • Długotrwałe procedury sądowe regulowania sytuacji prawnej podopiecznych; • Wysoki poziom obciążenia psychofizycznego i ryzyko wypalenia opiekunów oraz kadr.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• Środki unijne z programu FEPZ 2021–2027 (EFS+) na usługi społeczne i deinstytucjonalizację; • Współpraca z organizacjami pozarządowymi w rozwoju opieki wytchnieniowej; • Nowoczesne kampanie promocji rodzicielstwa zastępczego w społeczności lokalnej; • Rozwój mieszkań treningowych we współpracy z gminami powiatu; • Stałe podnoszenie kwalifikacji kadry systemu.	• Skokowy wzrost interwencji domowych dot. przemocy wobec dzieci (dane KPP); • Pogłębiający się kryzys zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (depresje, samookaleczenia); • Niechęć kandydatów do przyjmowania trudnej młodzieży i dzieci z traumą poprzemocową; • Brak zmian postaw w rodzinach biologicznych blokujący powrót dzieci; • Wzrost kosztów utrzymania podopiecznych i presja na budżet samorządowy.

7.2. Cele Programu na lata 2027–2029

Opracowując i tworząc system opieki nad dzieckiem i rodziną szczególnie istotne jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym wspierających i wspomagających dziecko i rodzinę. Niniejszy dokument tworzy plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej oraz plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dokument ten określa także coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych (zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy), uwzględniając konieczność zapewnienia opieki dzieciom z terenu powiatu oraz proces deinstytucjonalizacji.

Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej zawiera następujące cele operacyjne:

I. CEL I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny	Kierunki działań i zadania operacyjne na lata 2027–2029
CEL 1: **Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej w kontekście podnoszenia jakości opieki i wychowania oraz wzrostu bazy miejsc**	**1. Poprawa postrzegania i świadomości społecznej o pieczy zastępczej** • Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym Powiatu Goleniowskiego oraz budowanie pozytywnego etosu rodzinnej pieczy zastępczej. • Organizacja akcji promocyjno-informacyjnych (festyny, kampanie w mediach społecznościowych, materiały informacyjne w szkołach, urzędach, placówkach zdrowia). • Prowadzenie stałego punktu naboru i informacji dla kandydatów w PCPR w Goleniowie. • Rozwój wolontariatu na rzecz dzieci przebywających w pieczy. **2. Zapewnienie adekwatnej do potrzeb ilości miejsc w rodzinnych** formach pieczy zastępczej • Prowadzenie procedur diagnostyczno-kwalifikacyjnych oraz szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka (RDD). • Optymalizacja warunków tworzenia i prowadzenia rodzin zastępczych zawodowych (ze szczególnym uwzględnieniem pogotowia rodzinnego oraz rodzin specjalistycznych) w ramach rocznego limitu 2 rodzin zawodowych. • Współudział w tworzeniu rodzinnych domów dziecka dla licznych rodzeństw. • Zabezpieczenie stabilnego systemu finansowania: terminowa wypłata świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatków oraz wynagrodzeń dla rodzin zawodowych i prowadzących RDD. **3. Dążenie do reintegracji rodziny naturalnej lub uregulowania sytuacji prawnej dziecka** • Ścisła współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami rodziny CUS/OPS, pracownikami socjalnymi, kuratorami sądowymi i sędziami rodzinnymi na rzecz wzmocnienia rodziny biologicznej i powrotu dziecka. • Tworzenie bezpiecznych i przyjaznych warunków do realizacji kontaktów dzieci z rodzicami biologicznymi na terenie neutralnym (siedziba PCPR lub CUS). • Współpraca z właściwym ośrodkiem adopcyjnym w odniesieniu do dzieci z trwale uregulowaną sytuacją prawną (pozbawienie władzy

	rodzicielskiej) celem przysposobienia. **4. Podnoszenie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i wsparcie opiekunów** • Organizowanie szkoleń, warsztatów, kursów oraz regularnych grup wsparcia dla rodzin zastępczych i prowadzących RDD podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. • Zapewnienie szerokiego dostępu do specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, terapeutycznego oraz ułatwianie dostępu do diagnostyki psychiatrycznej i rehabilitacyjnej. • Zapewnienie opieki koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej przy zachowaniu standardu ustawowego (utrzymanie 5 etatów koordynatorów w PCPR w Goleniowie). • Rozwój opieki wytchnieniowej w ramach rodzin pomocowych. • Realizacja i monitoring Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem. **5. Integracja i edukacja środowiska lokalnego pieczy zastępczej** • Organizacja przedsięwzięć integracyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych dla dzieci i opiekunów (Powiatowy Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, wyjazdy integracyjne). • Zapewnienie dofinansowania do wypoczynku letniego i zimowego dla wychowanków pieczy. • Rozbudowa sieci wsparcia lokalnego we współpracy z organizacjami pozarządowymi i placówkami oświatowymi.
CEL 2: **Poprawa funkcjonowania i wsparcie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą w procesie usamodzielnienia**	**1. Wsparcie socjalno-bytowe i finansowe osób usamodzielnianych** • Udzielanie i terminowa wypłata świadczeń ustawowych: pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub pieniężnej. • Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego (socjalnego, prawnego, psychologicznego) dla osób wchodzących w dorosłość. **2. Rozwój kompetencji społecznych i zawodowych oraz pomoc mieszkaniowa** • Prowadzenie zajęć z zakresu kompetencji społecznych, edukacji finansowej (zarządzanie budżetem, zapobieganie zadłużeniu) oraz poruszania się po rynku pracy (CV, rozmowy kwalifikacyjne we współpracy z PUP w Goleniowie). • Tworzenie i prowadzenie grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków przy PCPR w Goleniowie. • Zapewnienie wsparcia w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych: współpraca z gminami w zakresie lokali komunalnych/socjalnych oraz utrzymanie i tworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych. **3. Optymalizacja procedury i standardów procesu usamodzielnienia** • Wczesne wyznaczanie opiekunów usamodzielnienia (co najmniej rok przed pełnoletnością) oraz rzetelne opracowywanie i ewaluacja Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU). • Zapewnienie wsparcia i prowadzenia dla opiekunów usamodzielnienia i kadr realizujących zadania.

CEL 3: **Współdziałanie podmiotów i służb realizujących zadania w ramach wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej**	**1. Komplementarność i koordynacja działań międzyinstytucjonalnych** • Zapewnienie ścisłej korelacji planów pomocy dziecku w pieczy zastępczej z planami pracy z rodziną biologiczną prowadzonymi przez asystentów rodziny CUS/OPS. • Stały udział przedstawicieli PCPR, gminnych ośrodków pomocy, placówek oświatowych, kuratorów sądowych i Policji w zespołach oceny sytuacji dziecka i rodziny. • Bieżąca, stała współpraca koordynatorów pieczy i pracowników socjalnych. **2. Optymalizacja i profesjonalizacja realizacji zadań powiatu** • Organizowanie i udział w interdyscyplinarnych szkoleniach, konferencjach i warsztatach w zakresie nowoczesnych metod pracy z dzieckiem i rodziną. • Wdrażanie zaktualizowanych przepisów prawa i wytycznych krajowych Strategii Rozwoju Usług Społecznych.
CEL 4: **Deinstytucjonalizacja oraz utrzymanie standardów opieki w placówkach opiekuńczo-wychowawczych**	**1. Prawne i organizacyjne działania na rzecz deinstytucjonalizacji** • Utrzymanie ustawowego zakazu tworzenia nowych instytucjonalnych placówek opieki. • Prowadzenie bieżącego rejestru teleinformatycznego wolnych miejsc i dzieci w pieczy. • Propagowanie opieki wytchnieniowej dla opiekunów zastępczych w celu zapobiegania kierowaniu dzieci do placówek. • Przeciwdziałanie kryzysom w rodzinach naturalnych i zastępczych. **2. Utrzymanie wysokiego standardu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (COPOW)** • Utrzymanie bazy 62 miejsc w 5 kameralnych placówkach COPOW (Goleniów 34 miejsca, Nowogard 28 miejsc) z bezwzględnym zachowaniem standardu do 14 wychowanków w placówce. • Ograniczanie umieszczania dzieci poniżej 10. roku życia w placówkach wyłącznie do wyjątkowych sytuacji rodzeństw za zgodą sądu. • Zapewnienie specjalistycznego wsparcia terapeutycznego, psychiatrycznego i profilaktycznego dla wychowanków COPOW z zaburzeniami emocjonalnymi i zachowania. • Stałe szkolenia kadry wychowawczej COPOW.

II. REALIZATORZY, PARTNERZY I WSKAŹNIKI MONITORINGU

Kierunek działań	Realizatorzy, partnerzy i wskaźniki realizacji Programu (2027–2029)
1. Poprawa postrzegania i świadomości społecznej o pieczy zastępczej	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • PCPR w Goleniowie • Ośrodki Pomocy Społecznej / CUS gmin powiatu • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • Lokalne media i organizacje pozarządowe

	WSKAŹNIKI REALIZACJI: • Liczba przeprowadzonych akcji i kampanii promocyjnych • Liczba zgłoszonych kandydatów na rodziców zastępczych • Liczba wydanych i rozprowadzonych pakietów informacyjno-edukacyjnych • Liczba pozyskanych wolontariuszy
2. Zapewnienie adekwatnej do potrzeb ilości miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie • CUS i OPS gmin powiatu • Sąd Rejonowy w Goleniowie • Rodziny zastępcze i prowadzący RDD **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych i RDD na terenie powiatu • Liczba miejsc w rodzinnych formach pieczy • Liczba osób/rodzin, które ukończyły szkolenia i uzyskały świadectwo kwalifikacyjne • Wysokość środków finansowych wydatkowanych na świadczenia i wynagrodzenia rodzin zawodowych/RDD • Brak niezrealizowanych postanowień Sądu z powodu braku miejsc
3. Dążenie do reintegracji rodziny naturalnej lub uregulowania sytuacji prawnej dziecka	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • CUS w Goleniowie i Nowogardzie • OPS w Maszewie, Stepnicy, Osinie, Przybiernowie • PCPR w Goleniowie • Sąd Rejonowy w Goleniowie • Rodziny zastępcze i RDD • Właściwy Ośrodek Adopcyjny **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych • Liczba dzieci opuszczających pieczę w wyniku uregulowania sytuacji prawnej i przekazania do adopcji • Liczba posiedzeń Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka • Liczba dzieci, którym umożliwiono i zabezpieczono kontakty z rodziną biologiczną
4. Podnoszenie jakości funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i wsparcie opiekunów	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie (Zespół Koordynatorów RPZ) • Rodziny zastępcze i RDD • Placówki edukacyjne i zdrowotne • Podmioty szkoleniowe, psycholodzy, pedagodzy, prawnicy **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba przeprowadzonych diagnoz psychofizycznych dzieci nowo przyjętych do pieczy

	• Liczba godzin udzielonego specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, pedagogiczne, prawne, psychiatryczne) • Liczba szkoleń, kursów i warsztatów dla opiekunów zastępczych • Liczba rodzin uczestniczących w grupach wsparcia • Liczba sesji superwizyjnych dla koordynatorów i opiekunów • Poziom zatrudnienia koordynatorów RPZ (utrzymanie 5 etatów) • Liczba przeprowadzonych kontroli i ocen funkcjonowania rodzin
5. Integracja i edukacja środowiska lokalnego pieczy zastępczej	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • PCPR w Goleniowie • Ośrodki Pomocy Społecznej / CUS • Rodziny zastępcze i RDD • Organizacje pozarządowe i instytucje kultury **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba zorganizowanych przedsięwzięć integracyjnych, kulturalnych i sportowych • Liczba uczestników spotkań integracyjnych • Liczba dzieci objętych dofinansowaniem do wypoczynku letniego i zimowego
6. Wsparcie socjalno-bytowe i finansowe osób usamodzielnianych	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie • Ośrodki Pomocy Społecznej / CUS • Rodziny zastępcze i RDD • Opiekunowie usamodzielnienia **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba osób usamodzielnianych opuszczających pieczę zastępczą • Liczba wychowanków kontynuujących naukę i pobierających pomoc pieniężną • Liczba wychowanków objętych wsparciem na usamodzielnienie i zagospodarowanie • Wysokość środków finansowych wydatkowanych na pomoc dla osób usamodzielnianych
7. Rozwój kompetencji społecznych i zawodowych oraz pomoc mieszkaniowa	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie • Gminy powiatu (urzędy miast/gmin, CUS/OPS) • COPOW w Goleniowie • PUP w Goleniowie • Opiekunowie usamodzielnienia, NGO **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba wychowanków uczestniczących w warsztatach kompetencji społeczno-zawodowych i grupach wsparcia • Liczba osób usamodzielnionych, które uzyskały mieszkanie komunalne/socjalne lub wsparcie mieszkaniowe • Liczba miejsc w mieszkaniach treningowych/wspomaganych i liczba osób

	w nich przebywających • Liczba wychowanków, którzy podjęli zatrudnienie we współpracy z PUP
8. Optymalizacja procedury i standardów procesu usamodzielnienia	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • PCPR w Goleniowie • Rodziny zastępcze, RDD, COPOW • Opiekunowie usamodzielnienia • Ośrodki Pomocy Społecznej **WSKAŹNIKI REALIZACJI**: • Liczba zatwierdzonych i monitorowanych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU) • Liczba szkoleń i sesji wspierających dla opiekunów usamodzielnienia i pracowników pieczy
9. Komplementarność i koordynacja działań międzyinstytucjonalnych	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • PCPR w Goleniowie • CUS w Goleniowie i Nowogardzie • OPS w Maszewie, Stepnicy, Osinie, Przybiernowie • Sąd Rejonowy w Goleniowie • KPP w Goleniowie • Placówki oświatowe i lecznicze **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba posiedzeń Zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka z udziałem przedstawicieli instytucji gminnych i sądu • Liczba wspólnych spotkań i narad roboczych służb wsparcia rodziny i pieczy • Poziom korelacji planów pomocy dziecku z planami pracy asystentów rodziny
10. Optymalizacja i profesjonalizacja realizacji zadań powiatu	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie • ROPS w Szczecinie • Podmioty szkoleniowe i NGO **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba zrealizowanych szkoleń, warsztatów i konferencji dla kadr pieczy zastępczej • Liczba pracowników PCPR podnoszących kwalifikacje i posiadających specjalizację
11. Prawne i organizacyjne działania na rzecz deinstytucjonalizacji	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • PCPR w Goleniowie • COPOW w Goleniowie • Gminy Powiatu Goleniowskiego **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Utrzymanie wskaźnika deinstytucjonalizacji w Powiecie Goleniowskim na

	poziomie co najmniej 85% • Liczba rodzin objętych wsparciem lokalnym w celu zapobiegania umieszczeniu w placówce • Bieżące i prawidłowe prowadzenie rejestrów w systemie teleinformatycznym
12. Utrzymanie wysokiego standardu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (COPOW)	**REALIZATORZY I PARTNERZY:** • Samorząd Powiatu Goleniowskiego • Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (COPOW) • Sąd Rejonowy w Goleniowie • Specjaliści psychiatrii i terapii **WSKAŹNIKI REALIZACJI:** • Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych spełniających ustawowy standard do 14 wychowanków (5 placówek) • Pełne wykorzystanie bazy 62 miejsc statutowych przy braku przekroczeń limitów • Liczba wychowanków COPOW objętych specjalistyczną opieką terapeutyczną i psychologiczną • Liczba dzieci opuszczających placówki COPOW powracających do rodziny naturalnej lub przechodzących do rodzinnej pieczy zastępczej

7.3. Realizatorzy i partnerzy Programu

Koordynatorem realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej Powiatu Goleniowskiego na lata 2027–2029 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, przy współpracy:

- rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz rodzin pomocowych;
- opiekunów usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej;
- placówek opiekuńczo-wychowawczych z terenu powiatu i poza jego granicami;
- Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie (COPOW);
- ośrodków pomocy społecznej i centrów usług społecznych z gmin: Goleniów, Nowogard, Maszewo, Stepnica, Osina, Przybiernów;
- Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Szczecinie (ROPS);
- samorządu Powiatu Goleniowskiego oraz gmin powiatu;
- Sądu Rejonowego w Goleniowie (Wydział III Rodzinny i Nieletnich, kuratorzy sądowi) oraz Komendy Powiatowej Policji w Goleniowie;
- Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie;

- placówek oświatowych, poradni psychologiczno-pedagogicznych i podmiotów leczniczych;
- właściwego terytorialnie ośrodka adopcyjnego;
- specjalistów (psychologów, pedagogów, radców prawnych, psychiatrów) i firm szkoleniowych.

8. Coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2027–2029

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy sporządzanie 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Biorąc pod uwagę aktualne potrzeby Powiatu Goleniowskiego w zakresie zabezpieczania opieki dzieciom pozbawionym pieczy rodzicielskiej, w szczególności konieczność rozwoju form pogotowia rodzinnego oraz specjalistycznych rodzin zastępczych, a także możliwości budżetowe powiatu, ustala się następujący coroczny limit tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych w latach 2027–2029:

2027 rok: 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe (w tym preferencyjnie o charakterze pogotowia rodzinnego lub specjalistycznej);
2028 rok: 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe;
2029 rok: 2 nowe rodziny zastępcze zawodowe.

Łącznie w okresie realizacji Programu planuje się utworzenie do 6 nowych rodzin zastępczych zawodowych, w tym rodzinnych domów dziecka, w zależności od liczby kandydatów spełniających wymogi formalne, pozytywnie zakwalifikowanych i przeszkolonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.

9. Beneficjenci Programu

Głównymi beneficjentami „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Goleniowskim na lata 2027–2029" są w szczególności:

Dzieci i młodzież: małoletni pozbawieni całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej, przebywający w formach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Goleniowskiego;
Osoby usamodzielniane: pełnoletni wychowankowie rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej opuszczający pieczę i rozpoczynający proces samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie;
Rodziny zastępcze i prowadzący RDD: osoby sprawujące pieczę zastępczą spokrewnioną, niezawodową, zawodową (w tym pogotowia rodzinne i specjalistyczne) oraz prowadzący rodzinne domy dziecka;
Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej: małżeństwa i osoby niepozostające w związku małżeńskim zgłaszające gotowość do przejścia procedury kwalifikacyjnej i szkoleniowej;
Rodziny naturalne (biologiczne): rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, współpracujący z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi, w celu odzyskania możliwości sprawowania opieki nad dziećmi;

Kadra systemu pieczy zastępczej: koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, pedagodzy, psycholodzy oraz wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych realizujący zadania na rzecz dziecka i rodziny.

10. Finansowanie Programu

Realizacja zadań określonych w Programie finansowana będzie ze środków pochodzących z następujących źródeł:

Środki własne Powiatu Goleniowskiego: zabezpieczane corocznie w uchwale budżetowej Powiatu Goleniowskiego na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
Dotacje celowe z budżetu państwa: przekazywane na realizację zadań bieżących i programów rządowych wspierających rozwój rodzinnej pieczy zastępczej;
Środki z budżetów gmin Powiatu Goleniowskiego: pochodzące z ustawowej partycypacji gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy (art. 191 ust. 8 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) – odpowiednio 10% w 1. roku, 30% w 2. roku oraz 50% w 3. roku i kolejnych latach pobytu dziecka;
Środki z budżetów innych powiatów: uzyskiwane na podstawie porozumień między powiatami w przypadku umieszczenia dzieci z innych powiatów w placówkach lub rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Goleniowskiego;
Fundusze europejskie i programy zewnętrzne: w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) pozyskiwane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021–2027 oraz innych krajowych i międzynarodowych programów grantowych;
Fundusz Pracy: środki na dofinansowanie dodatków do wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Szczegółowy wymiar środków przeznaczonych na realizację Programu określany jest corocznie w planie finansowym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie oraz Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie.

11. Monitoring i ewaluacja Programu

Monitoring realizacji Programu ma charakter ciągły i polega na systematycznym gromadzeniu oraz analizowaniu danych dotyczących stopnia wykonania zaplanowanych zadań oraz osiągania założonych wskaźników.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za koordynację, monitoring oraz ewaluację Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, działające we współpracy z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej gmin powiatu, Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Goleniowie, Sądem Rejonowym w Goleniowie oraz organizacjami pozarządowymi.

Ewaluacja Programu prowadzona będzie w następujących formach:

Sprawozdawczość roczna: Dyrektor PCPR w Goleniowie corocznie, w terminie do dnia 31 marca, składa Radzie Powiatu w Goleniowie sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok poprzedni oraz przedstawia zestawienie potrzeb w tym obszarze (zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy);

Bieżąca weryfikacja wskaźników: systematyczna ocena realizacji wskaźników określonych w Harmonogramie zadań (Tabela 1B i 2B), w tym m.in. liczby nowo pozyskanych rodzin, liczby dzieci w pieczy rodzinnej i instytucjonalnej oraz wskaźnika deinstytucjonalizacji;

Ewaluacja końcowa: po zakończeniu okresu obowiązywania Programu (po 2029 roku) sporządzony zostanie całościowy raport podsumowujący poziom osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych, który posłuży jako baza diagnostyczna do opracowania kolejnej edycji Programu na lata 2030–2032.

W przypadku wystąpienia istotnych zmian w stanie prawnym, uwarunkowaniach demograficznych lub sytuacji finansowej powiatu dopuszcza się możliwość wprowadzania zmian i aktualizacji Programu w drodze uchwały Rady Powiatu w Goleniowie.

Opracowanie: Andżelika Retmańczyk - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie,
Bogumiła Kaźmierczak - Zespół ds. Pieczy Zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.